

sp. 3049—52, at sammenknytningen af de to mellem-skoler var udtryk for, at den eksamensfri folkeskole aldrig må sættes til side til fordel for eksamensskolen, men at den kommune, der vil indrette eksamensskole for sine bogligt begavede børn, samtidig må byde børn, der ikke ønsker mellem-skoleundervisningen, en videregående undervisning af anden art. Det siges også, at man ventede, at fordelingen af børnene mellem eksamensmellem-skolen og den eksamensfri mellem-skole skulle blive lettere og naturligere, idet de to skoleafdelinger ville blive sidestillede og forhåbentlig også i det almindelige omdømme lige ansete, „således at de børn, der nu tynger på mellem-skolen mange steder, af egen drift vil søge den eksamensfri mellem-skole og befinde sig vel i den“.

Det har allerede længe været en kendsgerning, at disse optimistiske forventninger ikke holdt stik trods det betydelige arbejde, der er blevet gjort for at gøre den eksamensfri mellem-skole til en god skole. Tilgangen til eksamensmellem-skolen steg fortsat, og ifølge den foreliggende statistik kommer nu i København 44 pct., på Frederiksberg 57 pct., i Gentofte 73 pct. og i 5 eksemplvis valgte købstæder fra 40 til 60 pct. af børnene i eksamensmellem-skolen. Samtidig hermed er frafaldet fra eksamensmellem-skolen steget, og det ligger nu på ca. 25 pct. i København og 15—20 pct. i de nævnte 5 købstæder og på Frederiksberg, medens det er noget lavere i Gentofte. I den eksamensfri mellem-skole er frafaldet langt alvorligere. En 4. f. m. eksisterer praktisk talt kun i hovedstadskommunerne og omfatter i København 2—4 pct. af de børn, der begyndte i denne skoleafdeling. Ved overgangen fra 2. til 3. f. m. er i København halvdelen af de børn, der begyndte i 1. f. m., gået ud af skolen, og andre steder er misforholdet endnu større, idet op til 80 pct. er gået ud inden 3. f. m., og allerede 2. f. m. adskillige steder er reduceret med 20 pct. Den uheldige følge af det store frafald både i eksamensmellem-skolen og i den eksamensfri mellem-skole er, at et stort antal børn går ud af skolen uden at have fået den afrunding af undervisningen, som i begge skoleafdelinger kun nås i de sidste klasser. En effektiv afhjælpning af denne ulempe er påtrængende nødvendig.

Ved siden af denne alvorlige skævhed i skolebilledet, der navnlig gør sig gældende for byskolens vedkommende, er det også en alvorlig mangel ved den nuværende ordning, at den ikke giver børn i byen og børn på landet de samme muligheder.

Vel kan en landkommune efter folkeskoleloven få købstadordnet skolevæsen, men det forudsætter som nævnt et ret stort børnetal. Efter loven er der

som nævnt også mulighed for at knytte kursus til almindelig forberedelseseksamen til den landsbyordnede skole. En del landkommuner har udnyttet denne mulighed, og der er hos landbefolkningen en stærkt stigende interesse for at få de børn, der egner sig for videregående undervisning, ført frem til en eksamen, der giver dem adgang til videreuddannelse i gymnasieskolerne og ved de højere læreanstalter og til at opnå stillinger i erhvervene, der forudsætter, at de har bestået realeksamen eller en dermed ligestillet eksamen. Der er samtidig hos landbefolkningen et stærkt ønske om, at landsbyskolens børn så vidt muligt får adgang til at få en afsluttende eksamen med bevarelse af tilknytningen til deres hidtidige skole og de hjemlige forhold. Men kursusvejen stiller i flere henseender strengere krav til eleverne, end der stilles til elever, der forberedes til realeksamen fra en skole, og kravene er nok i virkeligheden for strenge for børn og unge i de aldersklasser, der her er tale om. Dette får i mange tilfælde den virkning, at børnene flyttes til den nærmeste eksamensskole, en virkning, som ikke blot er i disharmoni med ønskerne om, at de bevarer tilknytningen til deres hidtidige skole og deres hjemlige forhold, men som også kan være uheldig for den landsbyskole, som mister bogligt begavede børn i den undervisningspligtige alders sidste årgange. Der er af de nævnte grunde et stærkt behov for at give landsbyskolen mulighed for at få en virkelig eksamensskole- (realskole-) overbygning. Det er samtidig af afgørende betydning, at der hurtigt skabes klarhed over, hvordan en sådan ordning skal være, bl. a. fordi man mange steder ønsker dette spørgsmål løst i forbindelse med det skolebyggeri, som alligevel skal ske til opfyldelse af folkeskolelovens krav.

Spørgsmålet om en eksamensordning er måske i virkeligheden det, der allermindst tåler udsættelse, men da løsningen af spørgsmålet uundgåeligt vil få konsekvenser for hele skolevæsenets struktur, har man ment, at det vil være det eneste rigtige at søge spørgsmålet løst som led i en generel forbedring af skolens struktur i stedet for at få en isoleret løsning, der præjudicerer en afbødning af de øvrige væsentlige mangler ved den nuværende ordning.

Blandt de uheldige sider ved den nuværende skoleordning må endvidere nævnes optagelsesprøven til eksamensmellem-skolen. Oprindelig var det i en anordning fra 1903 fastsat, at de elever, der ønskedes oprykket i eksamensmellem-skolen, skulle til en optagelsesprøve i skriftlig dansk og regning samt desuden i mundtlig dansk og regning, skrivning, religion, historie, geografi og naturhistorie,